

Отримано: 1 березня 2018 р.

Прорецензовано: 12 березня 2018 р.

Прийнято до друку: 19 березня 2018 р.

e-mail: ir4ik87@meta.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2018-1(69)/2-50-54

Накашидзе І. С. Сімейні орієнтири жінки кінця XX – початку XXI ст. (на матеріалі збірки новел Євгенії Кононенко «Повії теж виходять заміж»). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 2, березень. С. 50–54.

УДК 821.161.2

Накашидзе Ірина Сергіївна,

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна, м. Дніпро

**СІМЕЙНІ ОРІЄНТИРИ ЖІНКИ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТ.
(НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ НОВЕЛ ЄВГЕНІЇ КОНОНЕНКО «ПОВІЇ ТЕЖ ВИХОДЯТЬ ЗАМІЖ»)**

У статті аналізуються сімейні орієнтири жінки у збірці новел Є. Кононенко «Повії теж виходять заміж». Характери героїнь розкриваються у контексті соціально-політичного становища у країні та низці подій у особистому житті. У кожній жінки є свої сімейні цінності, пов'язані із вихованням у родині, впливом суспільства. Відповідно до цього виокремлюються декілька іпостасей жінки, найяскравішими з яких є дружина, коханка, мати, повія, свекруха.

Ключові слова: жіноча проза, сімейні цінності, іпостась жінки, художній характер.

Накашидзе Ирина Сергеевна,

Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна., г. Днепр

**СЕМЕЙНЫЕ ОРИЕНТИРЫ ЖЕНЩИНЫ КОНЦА XX – НАЧАЛА XXI В.
(НА МАТЕРИАЛЕ СБОРНИКА НОВЕЛЛ ЕВГЕНИИ КОНОНЕНКО
«ПРОСТИТУТКИ ТОЖЕ ВЫХОДЯТ ЗАМУЖ»)**

В статье анализируются семейные ориентиры женщины в сборнике новелл Е. Кононенко «Проститутки тоже выходят замуж». Характеры героинь раскрываются в контексте социально-политического положения в стране и ряде событий в личной жизни. У каждой женщины есть свои семейные ценности, связанные с воспитанием в семье, влияние общества. В соответствии с этим выделяются несколько ипостасей женщины, самыми яркими из которых являются жена, любовница, мать, проститутка, свекровь.

Ключевые слова: женская проза, семейные ценности, ипостась женщины, художественный характер.

Irina Nakashydzze,

Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after academician V. Lazaryan

**FAMILY ORIENTEERS OF THE WOMAN OF THE END 20TH – THE BEGINNING OF 21ST CENTURY
(ON THE MATERIAL OF EUGENIA KONONENKO'S COLLECTION OF NOVELS
«PROSTITUTES ALSO GET MARRIED»)**

The article analyzes the family standards of a woman in the collection of short stories by E. Kononenko «Prostitutes also get married». A writer depicts a number of female images. Most of them are intellectuals, workers in the field of science, education or culture, but unlucky in their personal lives, often oppressed. Women characters are revealed in the context of the socio-political situation in the country and a series of events in their personal lives. Each woman has her own family values, related to breeding in their family, the influence of society. According to this several hypostases of women are distinguished, the brightest of which are: the wife, the mistress, the mother, the prostitute, the mother in law. These family values E. Kononenko often reveal against the background of opposition "parents-children", in the center of which there is a conflict associated with the rejection of family values of another generation.

Key words: female prose, family values, female hypostasis, artistic character.

Помітним явищем у сучасній українській літературі є творчість жінок-письменниць. Однією із яскравих представниць сучасної жіночої прози є Євгенія Кононенко. На думку В. Христо, «це особистість, без якої неможливо уявити український постмодернізм, яка творить сучасну літературу щодня» [16, с. 316]. У творчому доробку Євгенії Кононенко багато творів: поезії, оповідання, повісті та романи, кілька дитячих книжок, ряд розвідок на тему популярної культури та гендерних питань і журналістські статті. Але найбільшого визнання письменниця отримала саме за свою малу прозу. До таких творів належать збірки новел й оповідань «Новели для нецілованих дівчат», «Повії теж виходять заміж» і «Без мужика».

Творчість Євгенії Кононенко розглядається літературознавцями переважно у контексті сучасної української жіночої прози (В. Христо, С. Філоненко, Р. Харчук та ін.). Усі дослідники творчості письменниці (Н. Зборовська, Л. Таран, Г. Тарасюк та ін.) сходяться на думці, що центральне місце у неї (як переважно в усіх сучасних авторок) належить жінці. Проте у своїх творах вона порушує не лише проблеми, які хвилюють сучасну жінку, «а й ряд інших актуальних для сучасного суспільства питань, які турбують людей усього світу, що робить її творчість досить помітним явищем глобального масштабу» [16, с. 316]. У своїх творах Є. Кононенко розкриває «проблеми загальнолюдських відносин, порушення морально-етичних норм, що призводить до духовного зубожіння і навіть злочину, покаранням за який є втрата людиною самої себе як особистості» [11, с. 11].

Цікавою щодо вивчення творчості Євгенії Кононенко у контексті сучасної української прози є монографія С. Філоненко «Концепція особистості жінки в українській прозі 90-х років XX століття» [14], де дослідниця на основі творів українських письменниць з'ясує особливості художньої концепції особистості жінки в українській прозі кінця XX – початку XXI ст. Більшість дослідників творчості Є. Кононенко (С. Філоненко [14], М. Крупка [5, 6], Г. Тарасюк [12] та інші) зазначають, що тип жінки письменниці – це інтелектуальна, «нова», пострадянська жінка. А. Тимошенко у статті «Моделі конструювання

жіночої гендерної ідентичності в новелістиці Євгенії Кононенко» зазначає, що письменниця «вводить у свої новели персонажів, поведінка яких є цікавою з точки зору дослідження жіночої ідентичності» [13, с. 39]. Дослідниця визначає, що у новелах письменниці провідними гендерними моделями є такі: Мати, Коханка, Повія. У зазначених наукових розвідках присутня думка про те, що на тлі соціальних перипетій кінця ХХ ст. Є. Кононенко переосмислюються моральні цінності, змінюється роль сім'ї. Наприклад, у статті О. Ромазан «Дилема сім'ї та жіночої самореалізації у творчості Є. Кононенко та Е. Тайлер (під кутом рецептивної естетики)» [10] порівнюються погляди двох письменниць у компаративному аспекті. Проте проблему моральних і сімейних цінностей зазначені дослідники не розглядають всебічно. Тому звернення до обраної теми є актуальним.

Метою даної статті є дослідження сімейних орієнтирів жінки на зламі століть у збірці новел Є. Кононенко «Повії теж виходять заміж»

Є. Кононенко називають «київською письменницею» через те, що за долями її героїнь – життя України на межі ХХ – ХХІ ст., зосередженого у її столиці. Н. Лебідь у рецензії на книгу Є. Кононенко наголошує на тому, що її герої взяті з життя: «Вони – це ми, теперішні, сучасні. Жінки і чоловіки. Ті, що сходяться–розходяться, сваряться–миряться, плачуть–цілуються, знаходять і гублять один одного» [7]. Більшість героїнь збірки новел «Повії теж виходять заміж» об'єднує Київ – місто, де вони проживають. У новелах «Закони жанру й логіка сюжету» і «Тридцять третя соната» є вказівки на те, що деякі героїні знайомі між собою, стали приятельками на курсах англійської мови, які постають відправною точкою до нового життя із іноземцями: «А ти знаєш, мамо, всі наші дівчата з перших міських курсів застосовують на практиці набуті знання саме так, як і твоя донька» [4, с. 127].

Збірка Є. Кононенко «Повії теж виходять заміж» майже цілком присвячена колізії шлюбу чи кохання. Героїнями новел є жінки, кожна з яких різна, кожна прагне до кращого життя, жіночого щастя. Як зазначає Н. Завертало, Є. Кононенко «створює різні типи жінок, випробовуючи їх у ситуаціях (драматичних, а часом і трагічних) неоднозначних взаємостосунків з чоловіками, подолання своєї ролі як «підлеглого об'єкта» (визначення С. де Бовуар)» [2, с. 194].

В анотації до збірки новел Є. Кононенко вказано, що назва цієї збірки не менш оманлива, ніж варіанти доль багатьох її героїнь [4]. У пострадянському суспільстві поняття «успішної жінки» стійко асоціюється з парадигмою «вдалого заміжжя». Проте кінець першої новели (як і більшості інших) ставить під сумнів щасливу долю головної героїні. Як зазначає Ю. Ковалів, прийом «нонфінального» завершення новел підкреслює трагізм жіночої долі [3, с. 274]. Персонажі новел Є. Кононенко – здебільшого жінки середнього віку, «Часом здається, що героїні Кононенко не обтяжені, м'яко кажучи, моральними умовностями» [12]. Але у кожній є певні цінності, що є найважливішими у житті.

Важливою складовою творення характеру жінок та формування їх сімейних цінностей постає соціальне тло і час, про який йде мова. Усі події збірки новел відбуваються у важкі для України 1990-ті рр. Жінки зображуються у час пострадянських соціально-економічних потрясінь, сексуальної революції та загального зубожіння. О. Ромазан стверджує, що у збірці Є. Кононенко чітко простежується постколоніальний синдром, адже у нових реаліях сім'я несподівано опинилася у нових умовах. «Коли зникла соціальна захищеність, гарантована радянським суспільством, саме мужчини виявилися слабкішими для адаптації в нових умовах. Жінка опинилася у новій ролі – годувальниці сім'ї та її морального оплоту. На першому плані для українських жінок постала проблема необхідності самій утримувати чоловіка та дітей» [10, с. 177]. Натомість чоловіки у Є. Кононенко не здатні реагувати на виклики сучасності. Тому, у рисах героїнь Є. Кононенко простежуються такі риси як прагматичність, стриманість, урівноваженість, мужність. Навіть здатність до подвигу, що «присмучений гіркою тугою навіть не за лицарем, а надійним чоловічим плечем» [9, с.44].

Проблематика новел Є. Кононенко стосується жінок, яких новітні реалії суспільства змушують шукати соціальне благополуччя, часто за межами України. На фоні злиднів, невлаштованого побуту, безгрош'я та нікчемності українських чоловіків, шлюб із іноземцем видається привабливим. У новелі «Special woman» Юрен кілька разів думає і повторює у характеристиці Нелі Тимченко: «very special woman», таким чином протиставляючи інших жінок, від якої отримувал листи: «– Подивись, що вони написали, – обурювався Юрен. – Писали, що хочуть створити зі мною сім'ю. Хіба можна так прямо? А ось твої листи» [4, с.44]. Та ця особливість вимірюється грошима «Я одразу відчув, що на тебе можна витратити тисячу доларів» [4, с.45]. Сенс життя для героя – робити гроші і дітей. Натомість від нареченої він очікує романтичності, яку розуміє по-своєму. «Образ іноземця дещо плакатний у його меркантильності: для Юрена не існує складних питань, над якими мучаться загадкові слов'янські жінки» [14, с.114]. Таким чином, Є. Кононенко стверджує, що шлюб з іноземцем для української жінки є проблематичним через прагматичність і патріархальні стереотипи стосовно ролі жінки у свідомості європейських чоловіків. «Героїня, на думку письменниці, не може реалізувати себе у шлюбі, побудованому за прагматичною моделлю» [14, с.114].

Своєрідною особливою жінкою постає Яна Робашук – подруга Олесі у новелі «Тридцять третя соната»: «Всі приятелі Роже, з якими він її знайомив, страшенно заздять йому, бо він зумів знайти собі таку розкішну жінку як ото вона, Яна. І всім захотілось й собі такої самої. Це наші козлороги нам не цінують. А в цивілізованому світі нам, слов'янським жінкам, немає ціни» [4, с.100]. Але для Яни шлюб із французом – засіб виїхати за кордон: «Хоч би скорше випручати звідси і більше не повертатися!» [4, с.101]. Вона навіть ставиться до усього вітчизняного з огидою, що проявляється у розмові про їжу: «– Ці наші вина, це просто жах! – кривиться Яна, а Жан-Марк навпаки каже, що це *pas mal*. Між рибою і м'ясом подається салат, – купила на Бесарабці, та хіба це салат?» [4, с. 101]. але подружнє життя виявилось невдалим. В одній із сварок чоловік кричав: «Ти знаєш, скільки ти мені коштуєш?!» [4, с. 111]

Оксана з новели «Закони жанру й логіка сюжету» теж вбачає у вдалому шлюбі економічну складову: «Заміжжя – то не метафізика. А біологія та економіка. Ти не можеш собі уявити, що я відчула, коли збагнула, що ще можу бути товаром на ринку наречених! Що я щось коштую! І, як виявилось, чималенько!» [4, с.125]. Мати відповідає, що такі слова цинічні та гидкі: «Якщо вже говорити про ціну жінки, яку має сплатити чоловік, то це все його життя!» [4, с. 125]. У цьому діалозі яскраво проявляється конфлікт поколінь і знецінення моральних цінностей сучасних жінок. Але у той же час, мати Оксани стверджує, що такої найвищої ціни ніхто з чоловіків неспроможний заплатити, тому жінки приречені на нещасливий шлюб: «Справа в тому, що ніхто нікого не любить, як би це мелодраматично не звучало... Ніхто не заплатить найвищої ціни за кохану жінку» [4, с. 127].

Запорукою успішного шлюбу із іноземцями постає шлюбний контракт, у якому прописуються всі необхідні умови. Наприклад, у контракт Оксани із новели «Закопи жанру й логіка сюжету» включені необмежені телефонні дзвінки і поїздки додому тричі на місяць. Натомість Яна з новели «Тридцять третя соната» контракту не підписувала, і це дало їй право бити все, що схоче у домі чоловіка.

Протиставлення чужого і свого часто постає у змалюванні західного життя як розкішного. Але стійкість моральних цінностей героїнь проявляється у несприйнятті, «негонитві» за нею. Так, героїня новели «Діалоги та непорозуміння» Руслана з Києва освічена, вільно володіє англійською та німецькою мовами. Стримана: «Руслана не вигукувала: Боже! Яка розкіш! Яке диво! – як це робили її колежанки зі слов'янського світу. Хоча вона за кордоном тільки вдруге» [4, с.24]. Не сприймає західну розкіш – «західне життя» – і Олеся з новели «Тридцять третя соната»: «Все це прекрасно. Не буду казати, що не подобається. Але багато чого з тієї розкоші, що ти мені показав... – зайве! Всі ці мільйони соусів, і курка, засмажена вертикально» [4, с.113]. Ця розкіш постає контрастом до бідності: «Навіщо смажити птицю доконче вертикально, якщо стільки людей взагалі голодують!» [4, с.113]. Курка у новелі постає символом матеріальних цінностей, які домінують на Заході, у той час як для українців (особливо в умовах складного пострадянського життя) головним є духовність. Символом духовності Олесі є музика, уособлена у тридцять третій сонаті Гайдна, і вірші: «І все одно, по-справжньому мене хвилює те, про що можна писати вірші. І про ліс, а про сонце, про ці собори, – Про кохання... – Так, про кохання... але ти можеш уявити собі вірші! Не іронічні, а ліричні про цю курку!» [4, с.113]. Жінки не можуть прийняти і зрозуміти західну розкіш, бо у них вдома злидні.

Як зазначає О. Ромазан, головним у Є. Кононенко постає соціально-психологічний фактор (пошуки самоідентичності за посттоталітарних реалій суспільства). «Для українського простору залишається проблема переосмислення жінкою власного становища у суспільстві, віднайдення власного «Я» для подолання кризи. Криза завжди торкається не тільки внутрішнього стану, а й автоматично переноситься на сімейні взаємовідносини. Тому поняття сімейного щастя нерозривно пов'язане з індивідуальним щастям членів сім'ї» [10, с.179]. Так, Руслана з новели «Діалоги та непорозуміння» переживає за свою матір, що залишилась у Києві. Тому і не може думати про своє особисте щастя. «Подумки вона вже там, вдома, на київських вулицях. Ларс розуміє, що він не завоював цієї жінки» [4, с.28].

Більшість жінок у новелах збірки «Повії теж виходять заміж» – інтелігентки, працівники сфери науки, освіти чи культури, але нещасні в особистому житті, часто пригноблені. «Тема «пригноблення» шлюбним (і не тільки) чоловіком талантів дружини – наскрізна в творчості Євгенії Кононенко» [1, с.17], – зазначає Н. Герасименко. Неблагополуччя сімейного життя фіксується письменницею у різноманітних проявах: ситуації сварок з чоловіком і свекрухою, квартирне питання, побутові проблеми та ін. Так, у новелі «Нема раю на землі...» показано як шлюб може змінити подружжя і взагалі значення шлюбу з роками: «Як знецінилися деякі речі звідтоді, коли, після занять на Перших міських курсах іноземних, Гелену зустрічав не кавалер незрозумілого статусу, а законний чоловік» [4, с.52]; «Тоді, більше п'ятнадцяти років тому, хіба вони думали, що дійдуть до такого життя? вже й забули, коли востаннє сідали разом. І забули, коли востаннє разом лягали. Вони не сварились, не лаялись» [4, с. 53].

У новелі «Дати» на перший погляд змальовується майже ідеальний шлюб – двадцять п'ять років вдалося прожити разом лише цьому подружжю з усього оточення. Є. Кононенко ставить питання, що у контексті розкриття сюжету постає риторичним: «Хіба у шлюбі, тим більше, якщо він протривав стільки років, бувають слабкі сторони?» [4, с. 177]. У уста друга сім'ї Михайла вкладено «за» і «проти» подружнього життя тривалий час із однією дружиною: «Добре, бо регулярно годують. Погано, бо змушують виносити сміття. Добре, бо під боком гарантована жінка. Погано, бо вона весь час та сама» [4, с. 178]. Михайло стверджує, що мистецтвом бути різною притаманне тільки жінкам «без стаціонарного чоловіка» [4, с. 178], тобто фактично пов'язані. Але виявляється не все так просто. «Родинна згуртованість виявляється ілюзією» [5, с.270-271]. Натомість справжньою домівкою для головного героя є місце, де він ніколи не лишався ночувати, – помешкання коханої жінки. Після застілля чоловік їде святкувати з нею двадцятилітній ювілей стосунків: «його душа переповнюється почуттями, які не перепоповісти жодною мовою» [4, с. 184]. М. Крупка робить висновок, що Є. Кононенко у цій новелі «чітко розрізняє родинний та інтимний простір» [5, с.270-271]. Схожий любовний трикутник – чоловік між двома жінками – змальовується у новелі «Півтора Григорюка». Проте у новелі про справжні почуття не йдеться.

Є. Кононенко змальовує характер своїх героїнь і у площині стосунків «батьки-діти», «які, по суті, є взаємними тортурами» [14, с. 114]. Наприклад, у новелі «Special Woman» син-підліток тероризує одиноку матір, шантажує її, відгороджуючись після цього телевізором від її плачу. С. Філоненко вбачає схожість таких стосунків матері й дитини з новелою Л. Петрушевської «Молодший брат»: «героїня змушена тяжко заробляти гроші для себе й дорослого сина, зображувати світську левицю, підриваючи здоров'я, приховувати від оточуючих хворобу. Син, абсолютно безвільна, інфантильна істота, «приходить до тям» лише тоді, коли мати стає лежачою хворою» [14, с. 114].

Конфлікт поколінь маємо у діалозі матері й дочки в новелі «Поцілунок у сідницю». «Суперечка матері та дочки виявляє їхні протилежні погляди на життя, призначення жінки, виховання дітей. Не оминає авторка і гендерного питання, адже жінка з героїнь втілює певну іпостась жінки («домогосподарка», «творча особистість»))» [15, с. 154]. Конфлікт проявляється і в кількості чоловіків кожної жінки: «Ти б хотіла, щоб і я була такою черницею, як ти! То була твоя заповітна мрія! – Яке вже там чернецтво! Я терплю твоє анти чернецтво від твоїх 15 років!» [4, с. 136]. Незважаючи на те, що донька змальовується як жінка, що не цурається нічного способу життя у пошуку чоловіка, переклала всі обов'язки на матір, вона своєрідно піклується про свою дитину, даючи настанови як годувати, що читати, і не цілувати у сідницю, висловлює думку, що варто віддати дитину у дитячий садок, тобто замислюється і про її майбутнє. Саме у образі цієї жінки втілюються дві крайні іпостасі жіночності за М. Нестелеєвим – «повія та матір» [8, с.170].

Багатий інтимний досвід героїні новели «Закопи жанру і логіка сюжету» у сприйнятті матері є соромом для всієї родини. Вихід за межі пристойності постає викликом традиційним сімейним цінностям. «У новелі описується спроба розірвати замкнуте коло соціальної спровокованості: бабуся все життя любила чоловіка – «ворога народу»; мама все життя терпіла чоловіка – сина репресованого; донька рятується від ролі жертви й обирає закордонне забезпечене життя на протигагу пострадянській причетеності» [6, с. 55-56].

Є. Кононенко неодноразово підкреслює, що «саме старше покоління провокує конфліктні ситуації передусім через те, що нав'язує родині, і не тільки, порядки та поняття часів своєї молодості. Адже батьки часто принципово не бажають сприймати сучасні реалії, а разом із цим і новий світоглядний дискурс» [1, с. 17]. Важливим у цьому контексті образом-характером є образ матері чоловіка. Саме через свекруху розпадає шлюб Нелі Тимченко у новелі «Special woman»: «Під час акту Саша поспішав, боячись, що приїде мама. Коли одружилися, Саша також боявся, що мама в сусідній кімнаті почує. (...) Після того, як Сашина мама розбуркала Нелю після безсонної ночі з дитиною, щоб та негайно йшла протирати для Саші морквяний сік з яблучним пюре, – Неля збрала речі й поїхала до своєї мами» [4, с. 30].

Яна, подруга Гелени – головної героїні новели «Нема раю на землі...», колись збиралась заміж, але через матір нареченого «розладала» майбутній шлюб: «І його матінка стурбовано запитала майбутню невістку, чи знає вона, що сир на бабку треба перетирати дерев'яною ложкою, крий Боже, не металеву, бо в Адріяши може бути алергія. Яна тоді відповіла, що б'є чоловіків по лобі тою ложкою, яка є пі рукою, чим вмить розладала свій майбутній шлюб. І не шкодує про це» [4, с. 50]. Таким чином, дерев'яна ложка стала для неї символом уярмлення жіноцтва у шлюбі. Натомість мати самої Яни постає уособленням нещасної долі матерів, діти яких емігрують: «Мати Яни в сусідній кімнаті не спускає з колін онуки Людоньки, яку завтра вранці заберуть назавжди. А Людонька вередує, поривається за стіл до дорослих» [4, с. 101]. Проблемою шлюбу у циклі новел Є. Кононенко постає дозвіл колишнього чоловіка на вивіз дитини закордон. З цією проблемою зустрілась Неля Тимченко, а Яна з «Нема раю на землі...» проблем немає, бо народила доньку не у шлюбі.

У новелі «Нові колготи» свекруха постає головною жінкою у житті чоловіка головної героїні: «Все їхнє десятилітнє подружнє життя йшло під гаслом: «Дружин у світі багато, мама на землі одна». Найвищий прояв людської любові – то любов матері і сина. Все інше – тваринний інстинкт» [4, с. 161]. Промовисту характеристику пацієнтці Клименко дає лікар Зеленович, порівнюючи її з іншими жінками: «Будьте певні, я допомагаю безкоштовно, якщо це необхідно порядній людині, яка зовсім без грошей. Ваша свекруха не з тих» [4, с. 169].

Є. Кононенко у багатьох новелах переосмислює тему втрати сімейних цінностей у сучасній родині. Не в добрих стосунках із чоловіком і героїня новели «Земляки на чужині»: «Я одружена, але з чоловіком живу лише по релігійних святах» [4, с.86]. «Але пізніше тема розкривається перед читачем значно агресивніше: це вже зовсім інші товарно-грошові виміри людських відносин» [1, с.17]. Так, у новелах «Драні колготи», «Нові колготи» чоловіки свідомо штовхають жінок на prostituciu задля блага родини. О. Ромазан припускає, що Є.Кононенко зобразила кризу жіночої самоідентичності та внутрішньої реалізованості через соціальні умови. «Із текстів стає очевидним, що жінки змушені виживати, незважаючи на наявні таланти та професійні кваліфікації. З іншого боку, жінкам очевидно не приносить щастя «влаштувати» свою долю за рахунок інших» [10, с. 179]

Проекцію на майбутнє українського жіноцтва у новелі «Тридцять третя соната» втілюється в образі Марусі – дівчини-жебракчи, «яка не ходить до звичайної школи, а тільки до музичної» [4, с.97], де її навчає Олеся. «Обдароване дитя бездарної епохи» [4, с.97], – таку характеристику подає Є. Кононенко. «Покладе на інструмент свої червоні пальчики, заграє так, як дівчатка її віку не вміють. Маруся не знає нотної грамоти і не хоче вчити» [4, с.97] трагічність і безвихідь майбутньої долі Марусі підкреслюється її словами: «Я вчусь для душі. В переході все одно, як грати. Аби більше шуму» [4, с.97].

Таким чином, Є. Кононенко у збірці новел «Повії теж виходять заміж» змальовує низку жіночих образів. Більшість з них – інтелігентки, працівники сфери науки, освіти чи культури, але нещасні в особистому житті, часто пригноблені. Їх характери розкриваються у контексті соціально-політичного становища у країні та низці подій у особистому, в основному далеко не радісному, житті. Безпосередньо повіям присвячене лише перша новела збірки «Повії теж виходять заміж», проте тема prostitucii простежується у багатьох новелах. У кожній героїні свої сімейні цінності, які пов'язані із вихованням у родині, впливом суспільства. Відповідно до цього виокремлюються такі головні іпостасі жінки як дружина, коханка, мати, повія, свекруха. Ці цінності письменницею часто розкриваються та тлі опозицій батьки-діти, у центрі якої виявляється конфлікт, пов'язаний із несприйняттями сімейних цінностей іншого покоління.

Література:

1. Герасименко Н. Мала проза Є. Кононенко як реалістична художня модель українського суспільства межі ХХ–ХХІ ст. / Н. Герасименко // Літературний процес: методологія, імена, тенденції. – 2014. – № 3. – С. 15-19
2. Заверталюк Н. І. Художня інтерпретація кохання-любові у творах Євгенії Кононенко / Н. І. Заверталюк // «Неподільної краплі питома вага»: Літературознавчі студії. Матеріали до лекцій з курсу «Українська література ХХ – поч. ХХІ століть». – Дніпропетровськ: Пороги, 2011. – С. 194 – 199.
3. Ковалів Ю. Феномен жіночої прози в українській літературі початку ХХІ ст. (на прикладі творчості Євгенії Кононенко) / Ю. Ковалів // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: Зб. наук. праць Інституту повітряного і космічного права та масових комунікацій Національного авіаційного університету. – К.: Університет «Україна», 2009. – Вип. 18. (частина II). – С. 268 – 276.
4. Кононенко Є. Повії теж виходять заміж. Новели / Є. Кононенко. – Львів: Кальварія, 2006. – 192 с.
5. Крупка М. Інваріанти художнього простору сучасної жіночої прози (Євгенія Кононенко) / М. Крупка // Житомирські літературознавчі студії. – 2013. – Вип. 7. – С. 270 – 282.
6. Крупка М. Конфлікт поколінь як сутнісна ознака посттоталітарного буття в малій прозі Євгенії Кононенко / М. Крупка // Наукові праці. Філологія. Літературознавство. – 2010. – Том 141, № 128. – С. 52 – 56.
7. Лебідь Н. Шоку не буде [Електрон. ресурс] / Н. Лебідь // Україна молода. – 2009. – 7 жовтня – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1506/164/52993/>
8. Нестелеєв М. А. Повія як трагічна душа міста в контексті української літератури / М. А. Нестелеєв // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 2 (261). – Ч. I. – С.167 – 171.
9. Рибалко І. В. Новочасна українська література: кінець ХХ – початок ХХІ ст.: навч. посібник / І. В. Рибалко, В. Т. Ткач. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 50 с.
10. Ромазан О. Дилема сім'ї та жіночої самореалізації у творчості Є. Кононенко та Е. Тайлер (під кутом рецептивної естетики) / О. Ромазан // Studia Methodologica: альманах. – Тернопіль: ТНПУ, 2008. – Вип. 24: Новітня теорія літератури і проблеми літературної антропології. – С. 176 – 180
11. Супрунець Н. П. «Жіночі голоси у вітчизняній літературі»: метод. поради на допомогу популяризації сучас. укр. худож. кн. / Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської; уклад. Н. П. Супрунець. – Донецьк: Сх. вид. дім, 2008. – 24 с.

-
12. Тарасюк Г. «Нема раю на всій землі», або Проза життя Євгенії Кононенко без імітацій [Електрон. ресурс] / Г. Тарасюк // Як справи Київ. – 2004. – 19 листопада, № 195. – Режим доступу: <http://kakedela.kiev.ua/17381/art/2046.html>
 13. Тимошенко А. О. Моделі конструювання жіночої гендерної ідентичності в новелістиці Євгенії Кононенко / А. О. Тимошенко // Актуальні проблеми філології. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 12-13 грудня 2014 року). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2014. – С. 39 – 42.
 14. Філоненко С. О. Концепція особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років XX століття: Монографія / С. О. Філоненко. – К., Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. – 156 с.
 15. Хамедова О. Наративні моделі малої прози Є. Кононенко / О. Хамедова // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – 2012. – Вип. 18. – С. 150 – 158.
 16. Христо В. Творчість Євгенії Кононенко в контексті сучасної української прози / В. Христо // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство). – 2016. – № 1 (17), травень. – С. 315 – 318.